

ارایه مدل توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

چکیده:

پژوهش حاضر به ارایه مدل توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی پرداخته است. این تحقیق از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، تلفیقی از نوع روش های کیفی و کمی می باشد. در مرحله اول از روش کیفی داده بنیاد استفاده شده است، جامعه آماری در بخش کیفی اعضای هیات علمی گروه مدیریت فرهنگی و علوم سیاسی و خبرگان اجرایی مدیران سازمان ها و نهادهای فرهنگی می باشند که برابر ۲۰ نفر بودند. ابزار تحقیق شامل برگه های کدگذاری محقق ساخته بود که روایی آن توسط اعضای گروه دلفی تأیید و پایایی آن با معیار پی اسکات ۰/۹۵ محاسبه شد. یافته های تحقیق نشان داد که عوامل مرتبط با مدل توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در قالب ۱۲ مقوله و در ابعاد ۵ گانه به صورت عوامل محوری (توسعه فرهنگ سیاسی)، شرایط علی، شرایط زمینه ای، شرایط مداخله گر، راهبردها و پیامدها جای گرفتند. در مرحله دوم تحقیق، جامعه آماری را کارکنان و مدیران سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی تشکیل می دهند که بیش از ۱۰۰۰ نفر می باشند. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران ۳۸۷ نفر برآورد شد و پس از گردآوری داده ها، تجزیه و تحلیل آماری داده های پژوهش در دو سطح توصیفی با استفاده از شاخص های آماری (نظیر فراوانی، درصد و میانگین) و سطح استنباطی تحلیل عاملی تأییدی، با استفاده از Spss ۲۲ و Lisrel ۸,۵۴ و Excel صورت گرفت. معناداری ضرایب و پارامترهای بدست آمده ابعاد عوامل محوری (توسعه فرهنگ سیاسی)، شرایط علی، شرایط زمینه ای، شرایط مداخله گر، راهبردها و پیامدها نشان داد که تمامی ضرایب بدست آمده، معنادار می باشند. یافته های حاصل از تحلیل ابعاد مدل کمی توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات بیانگر آن می باشد که از بین ابعاد مدل، بعد تحولات مدیریتی سازمان های دولتی با میانگین (۰/۹۴) بیشترین و بعد تحولات فرهنگی و اجتماعی و سیاسی جهانی شدن با میانگین (۰/۸۴) کمترین تاثیر را در توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی دارند.

کلمات کلیدی: فرهنگ سیاسی، دیپلماسی فرهنگی، تحولات فرهنگی و جهانی شدن، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

Abstract:

This study discussed the designing and presenting a model for development of political culture in Islamic Communication & culture organization. the statistical sample in the qualitative section included all university experts and experts in the field of cultural management and political fields, which was equal to 20 people. The research instrument consisted of researcher-made coding sheets whose validity was confirmed by Delphi group members and its reliability was calculated by P-Scott criterion of 0.95. Findings showed that the factors related to the development model of development of political culture in Islamic Communication & culture organization were identified in the form of 12 categories. And pivotal: Clture of development of political culture, enhancing factors, shaping factors, impedimenta of shaping factors and consequences. In the second study, the sample size was estimated as 387 people based on Cochran formula and after data collection, the statistical analysis of survey data was performed in two descriptive levels using statistical parameters (such as frequency, percentage, elongation , mean) and inferential statistics (Levin test, t-test), confirmatory factor analysis using Spss 22 , Lisrel8.54 and Excel. Significant coefficients and parameters of factors, pivotal: development of political culture, enhancing factors, bedder factors, impedimenta of shaping factors and consequences.showed that all of the coefficients obtained are significant. The results of principal component analysis showed that among the dimensions of the model for development of political culture in Islamic Communication & culture organization the managerial evolousins of state organizations has the greatest impact (0/94).and cultural,social & political evolousins of Globalization has the latest impact in the development of political culture in Islamic Communication & culture organization (0/84). And the respondents are not satisfied with all other components of questions and they express negative opinions and all components in the model for development of political culture in Islamic Communication & culture organization.

Keywords: political culture, cultural diplomacy, cultural evolousins and organizations, Islamic Communication & culture organization

مقدمه:

فرهنگ یکی از مهمترین و تأثیرگذارترین بخش‌های زندگی بشر در طول تاریخ بوده است، به طوری که بدون فرهنگ حیات و هویت یک جامعه معنا ندارد. با اندکی تأمل می‌توان دریافت که سبک زندگی، پیشرفت، قوانین و هنجارها، رفتار و تفکرات، عادات و ... همگی ریشه در فرهنگ هر جامعه دارند. در واقع تمام ابعاد حیات یک جامعه اعم از سیاسی، اقتصادی، اجتماعی-ارتباطی، امنیتی، آموزش و خدمات تحت تأثیر فرهنگ آن جامعه قرار دارند. اما هر فرهنگ دارای ویژگی‌های مثبت و یا منفی فراوانی است که در طول تاریخ در حوزه فرهنگ آن کشور رسوخ کرده و جزئی از آن شده‌اند (شیرکرمی، ۱۴۰۰: ۱).

واژه فرهنگ سیاسی، که معادل «Political culture» در انگلیسی است، پس از جنگ جهانی دوم در ادبیات توسعه سیاسی به مفهوم امروزی آن مطرح شده است. واژه فرهنگ سیاسی را در جامعه‌شناسی سیاسی و علم سیاست برای اولین بار «گابریل آلموند» به کار گرفت. به نظر وی، هر نظام سیاسی در درون الگوها و ارزش‌های خاص از سمت گیری برای کنش سیاسی فعالیت دارد، که خوب است آن را فرهنگ سیاسی بنامیم. تعبیر فرهنگ سیاسی را هم چنین می‌توان در نوشته‌های جامعه‌شناختی و مردم‌شناختی و هم چنان کسانی که در زمینه فرهنگ و شخصیت کار کرده‌اند، دنبال کرد. فرهنگ سیاسی هر جامعه‌ای انباشت تاریخی از ارزش‌ها و سنت‌هایی است که جهت‌گیری مردم نسبت به اقتدار سیاسی و کارکرد نهاد دولت و آگاهی آنان از فرایندهای تأثیرگذاری بر تصمیم‌گیری‌های سیاسی را تعیین می‌کند. در تعریف دیگری در مورد فرهنگ سیاسی گفته شده که: جنبه‌های خاصی از فرهنگ عمومی جامعه که به زندگی سیاسی نظر دارد و به مسایلی چون چگونه حکومت کردن و چگونگی حکومت می‌پردازد، فرهنگ سیاسی می‌نامند. (Verbam & Almond, ۱۹۶۳: ۱۳).

در ایران نیز موضوع فرهنگ سیاسی در سال‌های اخیر شایان توجه متفکران حوزه‌های مختلف علوم اجتماعی قرار گرفته است و تحلیلگران بر نبود فرهنگ سیاسی دموکراتیک به‌عنوان یکی از علل مهم تحکیم‌بخشیدن دموکراسی در ایران تأکید کرده‌اند. برخی بر وجود انگاره‌های غیردموکراتیک (بدبینی سیاسی، بی‌تفاوتی و بی‌اعتمادی) در میان ایرانیان تأکید کرده‌اند (سیونگ‌یو، ۱۳۸۱؛ رزاقی، ۱۳۷۵؛ سریع‌القولم ۱۳۸۹؛ زونیز، ۱۹۷۱) و برخی بدون آنکه درباره میزان دموکراتیک‌بودن فرهنگ-سیاسی در ایران گزاره‌ای بیان کنند مدعی‌اند علل ساختاری برای تبیین دموکراسی در ایران کافی نیست و باید به علل ارادی توجه ویژه‌ای داشت. از این دیدگاه، میزان اراده و انسجام حاملان دموکراسی در استفاده از فرصت‌ها یا میزان آمادگی مخالفان دموکراسی برای پذیرش سازوکارهای دموکراتیک - که هر دو متأثر از فرهنگ سیاسی هستند - نقش تعیین‌کننده‌ای در تحکیم دموکراسی در ایران دارند (جلایی‌پور، ۱۳۸۱: ۳۸۴-۳۴۰؛ جلایی‌پور، ۱۳۸۳: ۹۸).

افزون بر آن، ایران از جوامع چندفرهنگی است که شکاف‌های مبتنی بر قومیت دارد. اگرچه در تاریخ طولانی ایران‌زمین، نشانه‌های بسیاری از هم‌زیستی اقوام و مذاهب یافت می‌شود، با تغییر زاویه دید، این تاریخ مملو از کینه‌توزی‌های قومی و تصفیه‌های مذهبی از سلطان محمود با عنوان شیخ‌کشی تا کریم‌خان زند در حمله به کرمان، است (احمدی علی آبادی، ۱۳۹۰: ۲۵۶-۲۲۹).

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی ایران به دستور امام خمینی (ره) و با هدف توسعه روابط فرهنگی - بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران تاسیس شد. در این راستا ایجاد و گسترش شناخت، علاقه و باور نسبت به اسلام ناب، انقلاب اسلامی، مزیت‌های جمهوری اسلامی ایران و فرهنگ و تمدن اسلامی - ایرانی در جوامع دیگر به منظور گسترش پرتو اسلام و تحکیم همگرایی و پیوندهای اسلامی، دینی و معنوی از اهداف اصلی این سازمان بوده که متأسفانه در برخی از موارد به توفیقات خوبی دست نیافته است. بسیاری بر این باورند که فرهنگ سیاسی یکی از مولفه‌های مهم و کارآمد برای درک ویژگی‌ها و تفاوت‌های

موجود در هر جامعه و نظام سیاسی است. بحث فرهنگ سیاسی در قرن بیستم به‌ویژه در رابطه با زمینه‌های فرهنگی دیکتاتوری و دموکراسی مطرح شده است. (بشیریه، ۱۳۸۱: ۱۵۹). برخی نیز معتقدند فرهنگ سیاسی خود متأثر از فرهنگ عمومی یک جامعه است. «همان‌گونه که فرهنگ عمومی می‌تواند سالم و یا ناسالم باشد، فرهنگ سیاسی نیز می‌تواند بر تساهل و تسامح سیاسی، احترام و اعتماد متقابل، مشارکت پذیری و برخورد منطقی با نظرات در برداشت‌های سیاسی دیگران مبتنی باشد و فرهنگ سالم سیاسی نام گیرد و یا به تحمل‌ناپذیری، بی‌احترامی به نظرات و گرایش‌های سیاسی دیگران، برخوردهای تحریک‌کننده و تخریبی در قلمرو سیاسی و به عبارتی فرهنگ ناسالم سیاسی نامیده شود» (ازغندی، ۱۳۸۵: ۷۵ - ۷۴).

توسعه فرهنگ سیاسی به عنوان یکی از نیازهای اساسی جامعه در راستای توسعه فرهنگی و پایدار مطرح بوده که باید در قالب آن آگاهی‌های مردم در رابطه با اتفاقات و رویدادها، مختلف سیاسی در جامعه و در سطح جهان افزایش یابد. به نظر می‌رسد یکی از راهکارهایی که می‌تواند سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی ایران را در رسیدن به اهداف فوق یاری نماید توسعه فرهنگ سیاسی در این سازمان می‌باشد.

بنابراین با توجه به آنچه که گفته شد هدف پژوهش حاضر آن است که مدلی جهت توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی طراحی و ارائه نماید.

بنابراین با توجه به آنچه که گفته شد هدف پژوهش حاضر آن است که مدلی جهت توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی طراحی و ارائه نماید.

سوال اصلی تحقیق: مدل توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی کدام است؟

سوال‌های فرعی:

ابعاد، مولفه‌ها و شاخص‌های مدل توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی کدامند؟

۱. مدل کمی توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی کدام است؟

مفاهیم:

فرهنگ سیاسی

مفهوم «فرهنگ سیاسی» در برگرفته جهت‌گیری‌ها، ارزیابی‌ها و ایستارهای افراد نسبت به نظام سیاسی و بخش‌های مختلف آن و نیز جهت‌گیری نسبت به گرایش‌ها و طرز تلقی‌ها به نقش خود در سیاست است (Verbam & Almond, ۱۹۶۳: ۱۳). مارک تسلر از جمله متفکران حوزهٔ نوسازی است که با جمع‌بندی نظریات و مطالعات پیشین و با تأسی از نظریات آلموند و وربا و اینگلهارت فرهنگ سیاسی، جنبه‌های شناختی و رفتاری شهروندان و مردمان عادی را شامل می‌شود. به باور او، جنبهٔ شناختی فرهنگ سیاسی، دو متغیر «اعتقاد به برابری جنسیتی» و «تساهل یا مدارای سیاسی» را شامل می‌شود. جنبهٔ رفتاری فرهنگ سیاسی نیز متغیرهای «اعتماد سیاسی»، «مشارکت مدنی»، «علاقه سیاسی» و «دانش سیاسی» را شامل می‌شود. او متغیرهای شناختی را با عنوان «تکثرگرایی سیاسی» و متغیرهای رفتاری را با عنوان «درگیری عملی در سیاست» مقوله‌بندی می‌کند (Tessler, ۲۰۱۱: ۲۷۰).

دیپلماسی فرهنگی

دیپلماسی فرهنگی در قرن نوزدهم از سوی دولت فرانسه ابداع شد. این شیوه دیپلماتیک، مجموعه کوشش های یک دولت در زمینه سیاست خارجی است که در کنار استفاده از سایر وسایل ارتباط جمعی برای جلب توجه و علاقه مخاطبان کشورهای دیگر، به طور مستقیم و از طریق امکانات غیر سیاسی در داخل جوامع مختلف در آن ها تأثیر می گذارد. هدف دیپلماسی فرهنگی یک کشور در کشورهای دیگر، آماده ساختن جوانان و نخبگان آینده این کشورها برای تکلم به زبان آن کشور و شناخت ادبیات و فرهنگ آن و به عبارت دیگر ایجاد زمینه های لازم برای درک و ارج گذاری بیشتر گزارش ها و تصویرهای انعکاس یافته از سوی وسایل ارتباط جمعی کشورهای انتقال دهنده زبان و ادبیات و فرهنگ پیشرفته است (خرازی محمودوندی، ۱۳۸۸: ۱۰۹).

تحولات مدیریتی سازمان های دولتی

امروزه مدیریت در عرصه های مختلف دانش، فعالیت ها و کنش های انسانی نفوذ نموده و از تنوع گسترده ای برخوردار شده است؛ تا جایی که قلمرو مدیریت، امروزه از ابهام فراوان و شاید رو به تزایدی برخوردار باشد. در چنین شرایطی مدیران برای اداره سازمان های خود ناچارند که در ابعاد مختلف توسعه یابند، در غیر این صورت آن گونه که بنیس^۱ می گوید: آن ها تنها می مانند و در جا می زنند و در این حالت اغلب به خودکامگی و خودخواهی دچار شده و موجب دفع پیروان خود می شوند. از این رو بنیس تأکید می کند که مدیران امروز باید در زمینه های مختلف کسب مهارت نموده و اقدام به بهسازی خود نمایند تا بتوانند به اهداف سازمانی نزدیک تر شوند و سازمان خود را در دنیای پرقابث امروزی نجات دهند. (بنیس، ۲۰۱۷: ۱۲)

تحولات فرهنگی و اجتماعی و سیاسی جهانی شدن

تحول فرهنگی^۲ واژه ای مرکب است که در آن، بار معنایی تحول به فرهنگ منتقل می گردد و مراد از آن، تحول در حوزه فرهنگ است. فرهنگ قابلیت توسعه یافتن و مدیریت یا سیاست پذیری را دارد و چون در عین حال، سیال و جاری است و سکون نمی پذیرد، زمانی اثربخش تر خواهد بود که در صورت نیاز و لزوم تحول یابد. با توجه به تأثیر فرهنگ بر دیگر حوزه ها و توسعه آن ها و نیز توسعه ملی و پایدار، تحول فرهنگی خود به یک ضرورت بدل می شود و این در مورد کشور از اولویت ها محسوب می گردد. آینده ایران در گرو تحول فکری و فرهنگی و نهادینه کردن عقلانیت است. منظور از تحول فرهنگی، منطقی کردن نظام باورها و ارتباطات اجتماعی و روش های حل مسائل کشور است (رضایی و شادالویی، ۱۳۹۲: ۱۲). در واقع، این تحولات که در قالب جهانی شدن فرهنگی و اجتماعی رخ می دهد، علاوه بر ذوق، سلیقه، گذران اوقات فراغت و در نهایت سبک زندگی افراد، بر نگرش به خود، جامعه و هویت اجتماعی آنها تأثیر می گذارد. (کفاشی و همکاران، ۱۳۸۹: ۱۱۸). در چنین فضای اجتماعی، علاوه بر سبک های متفاوت زندگی که توسط افراد انتخاب می شوند، فرایند جهانی شدن موجب تغییر در منابع هویتی و هویت گزینی افراد نیز شده است (خواجه نوری و همکاران، ۱۳۸۹: ۱۲۹). کوتلیاروا و برموس^۳، در پژوهش خود تحت عنوان «فرهنگ و هویت ملی در زمینه جهانی شدن»، چنین بیان می کنند که هویت فرهنگی نسبت به بقیه هویت ها، حساسترین می باشد، چون که به همراه خود فرد، هویتی متمایز و منحصر به فرد می باشد و سیستم ارزشی منحصر به فردی را در جامعه ایجاد می کنند. همچنین آنها عاملی را که بر شناسایی هویت ملی تأکید می کند شکافی می دانند که با نقش مهم ارزش ها در پایداری توسعه انسانی مشخص می شود. (کوتلیاروا و برموس، ۲۰۱۹).

^۱ - Bennis

^۲ Cultural revolution

پیشینه تحقیق:

جدول (۱) پیشینه پژوهش

نام محقق	عنوان تحقیق	خلاصه نتایج
جواد علیائی، طیه عارف نیا و عباس سماواتی (۱۴۰۱)	مبانی فقهی و اصول حاکم بر سیاست جمهوری اسلامی ایران در عرصه بین الملل	نتایج تحقیق نشان داد که اصول حاکم بر سیاست خارجه بر نفی هر گونه ارتباط یک طرفه و تسلط بیگانگان بوده و مذاکرات را منوط به شناخت دشمن و توطئه های آنها می داند.
حبیب شیخی، محمد سلطانی فر وافسانه مظفری (۱۴۰۱)	شناسایی، تبیین و رتبه بندی مولفه های دیپلماسی فرهنگی در سینمای ایران	نتایج تحقیق نشان داد که بازنمایی مولفه های دیپلماسی فرهنگی در سینمای ایران از وضعیت مطلوب فاصله دارند.
آرش بیدالله خانی و محبوبه فرخاری (۱۴۰۰)	فرا تحلیل عوامل مؤثر بر توسعه سیاسی در ایران بین سال های ۱۳۹۹-۱۳۹۰	نتایج تحقیق نشان داد که از میان چهار دسته عوامل فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، رهیافت بیشتر پژوهش های انجام شده در بستر مورد نظر مبتنی بر عوامل فرهنگی بوده است.
سجادی، مجتبی مقصودی و محمدعلی خسروی (۱۴۰۰)	تحلیل فرهنگ سیاسی جوانان و عوامل زمینه ای مؤثر بر آن در شهر سنج	نتایج تحقیق وی نشان داد که فرهنگ سیاسی جوانان روند تغییر را طی نموده به عبارت دیگر، در حالی که بازنمای فرهنگ سیاسی دموکراتیک است، اما آمیزه ای از فرهنگ های بی تفاوت و عملگرا را نیز بروز می دهد.
محمد صادق جلالی راد، روزیتا سپهرنیا، و ابراهیم متقی (۱۴۰۰)	شاخص های نخبگانی فرهنگ سیاسی جمهوری اسلامی ایران در بعد میانه	نتایج تحقیق وی نشان داد که با آرای اکثریت صاحب نظران می توان شاخص نقش مداخله گری و تصدی گری دولت را جزء اولویت های فرهنگ سیاسی جمهوری اسلامی ایران در بعد میانه مطرح نمود. این تحقیق می تواند گام کوچکی را در راستای تبیین الگوی فرهنگ سیاسی در ایران ایفاء نماید.
مهدی پیگدلو (۱۴۰۰)	مهم ترین مولفه ها و شاخص های فرهنگ سیاسی ایرانیان در عصر شبکه های اجتماعی از منظر نخبگان دانشگاهی	نتایج تحقیق وی نشان داد که هر چند برخی مولفه های تاریخی فرهنگ سیاسی ایران همچون مطلق گرایی فکری، بی اعتمادی، بیگانه ستیزی، رفتارهای فراقانونی، خودمداری، افراط گرایی و غالب بودن ارزش های دینی با ادبیات دیگری در فرهنگ سیاسی ایران از گذشته وجود داشته است.
شهاب ریسی عیسی آبادی (۱۴۰۰)	بررسی جامعه شناختی تاثیر دینداری بر فرهنگ سیاسی (مطالعه موردی شهر فارس)	نتایج تحقیق وی نشان داد که دینداری و فرهنگ سیاسی دارای رابطه مثبت و دینداری بر آن تاثیر معنی داری داشته است؛ یعنی با بالاتر رفتن میزان دینداری مردم فرهنگ سیاسی به سمت مشارکتی می رود.
مریم حسنی (۱۳۹۹)	بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت سیاسی شهروندان تهرانی	نتایج تحقیق نشان داد که بین مشارکت سیاسی، رضایت اجتماعی، مشارکت اجتماعی، اعتماد اجتماعی و رضایت سیاسی رابطه معناداری وجود دارد.
علی آقایی خانه بوق ، رامین غریب زاده	مدل یابی نقش فرهنگ سیاسی در مشارکت و	نتایج تحقیق نشان داد که فرهنگ سیاسی بر سرمایه اجتماعی تاثیر مستقیم دارد، همچنین سرمایه اجتماعی بر مشارکت سیاسی تاثیر مستقیم

و لیلی آزادی بریس (۱۳۹۹)	اعتماد سیاسی با میانجی گری سرمایه اجتماعی	دارد.
حامد شیر (۱۳۹۹)	گونه‌های فرهنگ سیاسی در ایران معاصر و دلالت‌های آسیب‌شناختی آن برای ثبات سیاسی و جامعه مدنی	نتایج تحقیق نشان داد که ارزیابی تحلیلی و تفسیری گونه‌های فرهنگ سیاسی در ایران معاصر بیانگر این است که این گونه‌ها همگرایی زیادی با توسعه سیاسی ندارند و در مواردی ثبات سیاسی را تهدید و جامعه مدنی را تضعیف می‌کنند.

همانگونه که در تحقیقات فوق مشاهده می‌شود بیشتر پژوهش‌های انجام‌شده درباره بررسی عوامل موثر بر توسعه فرهنگ سیاسی در ایران و رفتارهای مرتبط با آن می‌باشد که در هر کدام از آنها عوامل موثر بر توسعه فرهنگ سیاسی در ایران به صورت جداگانه بررسی شده است. در این تحقیق با توجه به اهمیت و جایگاه توسعه فرهنگ سیاسی در ایران، در مدلی جامع به تاثیر این عوامل در شکل‌گیری و تقویت فرهنگ سیاسی در ایران پرداخته شده است.

مبانی نظری تحقیق:

بحث از فرهنگ و تاثیرات و پیامدهای اجتماعی آن از دیرباز مورد توجه علمای سیاست و به‌ویژه جامعه‌شناسان بوده است. این که فرهنگ چگونه بر رویدادها و دگرگونی‌های یک جامعه و در سطحی خردتر یک قوم و یا گروه اثرگذار است و اصولاً چرا مردم این‌گونه رفتار می‌کنند که می‌کنند، همواره مورد توجه بوده است. برخی پاسخ را در زمینه‌ی سیاست و شکل‌گیری نوع خاصی از نظام سیاسی یافته‌اند و برخی نیز در مقوله‌ای تحت عنوان فرهنگ و تمایزات فرهنگی. اینان بر این باورند زمینه‌های فرهنگی متفاوت است که به بروز تفاوت‌ها در سرشت نظام‌های سیاسی، رفتار سیاسی مردمان هر جامعه و مسیری که هر جامعه می‌پیماید، منتج می‌شود. در صفحات پیش رو تلاش می‌شود تا تاثیر فرهنگ سیاسی بر بازتولید اقتدارگرایی در ایران با تاکید بر ضعف شکل‌گیری فردیت، مورد بررسی قرار گیرد. (دبیری مهر، ۱۳۷۹)

فرهنگ به عمق و جهت زندگی بشر توجه دارد؛ بنابراین سطحی و بخشی نیست. فرهنگ وجهی فرابخشی و عمیق در تاریخ دارد (سوزنچی و پورکیانی، ۱۳۹۹: ۹۷). جامعه تنها در پرتو وجود فرهنگ شکل می‌گیرد و فرهنگ نیز به نوبه خود وادار ارزش‌هاست. بنابراین می‌توان گفت؛ قوام جامعه در حقیقت به وجود ارزش‌های حاکم بر آن استوار است، زیرا جامعه چیزی جز ارتباطات، کنش و واکنش افراد، که در سایه ارزش‌های حاکم شکل می‌گیرند، نیست. این ارزش‌ها با مشخص کردن خوبی‌ها و بدی‌ها و نمایان ساختن امور مطلوب برای افراد جامعه، مسیر رفتاری ملت را معین می‌کنند (موحدی، ۱۳۸۸: ۱۰).

در خصوص نتایج توسعه فرهنگ سیاسی، پژوهشگران متعددی، به نتایج مفید و کارآمدی دست پیدا کرده‌اند که در بین آن‌ها یان چائو^۳ در پژوهشی با عنوان رویکردهای دولت برای مدیریت تنوع قومی در میانمار و مالزی: میراث بریتانیا، ناسیونالیسم پس از استعمار و موضوعات معاصر پرداخته است. با بررسی و مقایسه رویکردهای دولت در مورد تنوع قومی دو مستعمره سابق انگلیس در جنوب شرقی آسیا میانمار و مالزی نتایج به‌دست‌آمده نشان می‌دهد که در هر دو کشور، شباهت کلیدی این است که دولت در سیاست‌های خود از گروه قومی غالب طرفداری کرده است. تا حدودی، پروژه‌های ملی سازی هم در میانمار و هم در مالزی موفق به ایجاد حس هویت ملی در بین جمعیت‌های مربوطه شده‌اند. این هویت بسیار مبتنی بر گروه قومی غالب است و

^۳ Yan chao

نتوانسته است هژمونی کامل را بدست آورد، و دائماً مورد اعتراض گروه های اقلیت قرار گرفته است. (یان چائو ، ۲۰۲۰: ۱۹). رونالد اینگلهارت از جمله اندیشمندانی است که در چارچوب رهیافت توسعه انسانی به فرهنگ سیاسی نگریده و مطالعات متعدد را در این باره انجام داده است. رونالد اینگلهارت عنوان می کند فرهنگ نسبت به ادبیات دو دهه گذشته نقش بسیار حیاتی تری در دموکراسی دارد. براساس بحث او «به نظر می رسد توسعه اقتصادی تغییرات تدریجی فرهنگی را موجب می شود که توده مردم را احتمالاً به طور فزاینده ای خواهان نهادهای دموکراتیک می کند و آنها از دموکراسی در جایی حمایت بیشتری خواهند کرد که وجود دارد» (Ingelhart, ۲۰۰۶: ۶-۹۵). پژوهش اینگلهارت و ولزل شکل دگرگون شده ای از نظریه نوسازی است که رشد انتخاب انسانی را موضوع زیربنایی توسعه اجتماعی اقتصادی، رشد ارزش های ابراز وجود و تقویت نهادهای دموکراتیک ملاحظه می کند. آنها تأکید می کنند «ما با سن (۱۹۹۹) و آنان دو سن (۲۰۰۰) موافقیم که تأکید کردند گسترش انتخاب انسانی، ذات توسعه اجتماعی است؛ اما مفهوم سن از توسعه انسانی را به حیطه فرهنگ گسترش دادیم که پیوستگی ضروری میان توسعه اقتصادی و آزادی دموکراتیک ایجاد می کند» (اینگلهارت، ۲۰۰۶: ۳۷۷). در سال ۲۰۱۵، نیز وان هک و کایاکمپ^۴ در تحقیقی با عنوان والدین چگونه مشارکت فرهنگی فرزندان خود را تحت تأثیر قرار می دهند؟ به این نتیجه رسیدند که بین نمونه های فرهنگ والدین و فرهنگ های والدین فعال تفاوت وجود داشت. مشارکت فرهنگی والدین با کودکان و بدون آن اثرات مثبت داشت. به خصوص با کودکان در فعالیت های فرهنگی مشارکت مؤثر بود و اثرات از طریق سطح تحصیلات پاسخ دهندگان قابل توجه بود، اما کمتر بیان شد. (یان چائو ، ۲۰۲۰). مارک تسلر از جمله متفکران حوزه نوسازی است که با جمع بندی نظریات و مطالعات پیشین و با تأسی از نظریات آلموند و وربا و اینگلهارت فرهنگ سیاسی، جنبه های شناختی و رفتاری شهروندان و مردمان عادی را شامل می شود. به باور او، جنبه شناختی فرهنگ سیاسی، دو متغیر «اعتقاد به برابری جنسیتی» و «تساهل یا مدارای سیاسی» را شامل می شود. جنبه رفتاری فرهنگ سیاسی نیز متغیرهای «اعتماد سیاسی»، «مشارکت مدنی»، «علاقه سیاسی» و «دانش سیاسی» را شامل می شود. او متغیرهای شناختی را با عنوان «تکثرگرایی سیاسی» و متغیرهای رفتاری را با عنوان «درگیری عملی در سیاست» مقوله بندی می کند (Tessler, ۲۰۱۱: ۲۷۰).

به باور بسیاری از نظریه پردازان روابط بین الملل، دیپلماسی فرهنگی نمونه بارز اعمال قدرت نرم است که به کشورها این امکان را می دهد که در طرف مقابل نفوذ کنند و او را از طریق عناصری چون فرهنگ، ارزش و ایده ها ترغیب به همکاری کنند (حسن خانی، ۱۳۹۴: ۱۳۷). ژانگ در تحقیقی به بررسی عوامل تاثیرگذار بر دیپلماسی عمومی از زیرساخت ها و کارکردهای گردشگری شهرهای چین پرداخته است. وی با اشاره به اینکه رشد روزافزون گردشگری و رقابتی شدن آن، لزوم توسعه و ارتقاء کمی و کیفی کارکردها و زیرساخت های مورد نیاز گردشگران را انکار ناپذیر نموده است. شناسایی سطح واقعی کیفیت خدمات ارائه شده به گردشگران، نخستین گام برای افزایش رضایت آن ها و در نتیجه توسعه پایدار اقتصاد گردشگری خواهد بود. (ژانگ ، ۲۰۱۶).

امروزه مدیریت در عرصه های مختلف دانش، فعالیت ها و کنش های انسانی نفوذ نموده و از تنوع گسترده ای برخوردار شده است؛ تا جایی که قلمرو مدیریت، امروزه از ابهام فراوان و شاید رو به تزایدی برخوردار باشد. در چنین شرایطی مدیران برای اداره سازمان های خود ناچارند که در ابعاد مختلف توسعه یابند، در غیر این صورت آن گونه که بنیس^۵ می گوید: آن ها تنها

۴ - van Hek & Kraaykamp

۵ - Bennis

می‌مانند و در جا می‌زنند و در این حالت اغلب به خودکامگی و خودخواهی دچار شده و موجب دفع پیروان خود می‌شوند. از این رو بنیس تأکید می‌کند که مدیران امروز باید در زمینه‌های مختلف کسب مهارت نموده و اقدام به بهسازی خود نمایند تا بتوانند به اهداف سازمانی نزدیک تر شوند و سازمان خود را در دنیای پرقاب‌ت امروزی نجات دهند. (بنیس، ۲۰۱۷: ۱۲) توسعه مدیریت توسعه دانش نظری و مهارت‌های عملی را شامل می‌شود و طیف وسیعی از روش‌های متنوع و پیچیده‌ای را پیشنهاد می‌کند که همه آن‌ها بر اصول آموزش بزرگ‌سالان بنا نهاده شده است به گونه‌ای که توسعه قابلیت‌های ذهنی، مهارتی و نگارشی را نیز شامل می‌شود (دیویس و همکاران، ۲۰۱۸).

توسعه مدیریت توسعه دانش نظری و مهارت‌های عملی را شامل می‌شود و طیف وسیعی از روش‌های متنوع و پیچیده‌ای را پیشنهاد می‌کند که همه آن‌ها بر اصول آموزش بزرگ‌سالان بنا نهاده شده است به گونه‌ای که توسعه قابلیت‌های ذهنی، مهارتی و نگارشی را نیز شامل می‌شود (دیویس و همکاران، ۲۰۱۸). پژوهش یان چائو ۸ در پژوهشی با عنوان رویکردهای دولت برای مدیریت تنوع قومی در میانمار و مالزی: میراث بریتانیا، ناسیونالیسم پس از استعمار و موضوعات معاصر، با بررسی و مقایسه رویکردهای دولت در مورد تنوع قومی دو مستعمره سابق انگلیس در جنوب شرقی آسیا میانمار و مالزی نشان می‌دهد که در هر دو کشور، شباهت کلیدی این است که دولت در سیاست‌های خود از گروه قومی غالب طرفداری کرده است. تا حدودی، پروژه‌های ملی سازی هم در میانمار و هم در مالزی موفق به ایجاد حس هویت ملی در بین جمعیت‌های مربوطه شده‌اند. این هویت بسیار مبتنی بر گروه قومی غالب است و نتوانسته است هژمونی کامل را بدست آورد، و دائماً مورد اعتراض گروه‌های اقلیت قرار گرفته است. (یان چائو، ۲۰۲۰).

رشد و توسعه فرهنگی هر جامعه، مدیون مدیریت مدبرانه و مقتدرانه‌ای است که بتواند با اعمال مدیریت فرهنگی، جامعه را از مرحله‌ای محدود و نامناسب- که فضای تنفس را تنگ کرده- عبور دهد و افراد آن جامعه را به بالندگی و توسعه برساند. اگر چنین مدیریتی در جامعه وجود نداشته باشد یا مردم با مدیران ضعیف، کم‌هوش، ناآگاه و بی‌تدبیر روبه‌رو باشند طبعاً نباید انتظار شکوفایی فرهنگ و مقولات فرهنگی را داشت (اوبرگگنبرگر و همکاران، ۲۰۱۸: ۶۳۸).

روش شناسی پژوهش:

تحقیق حاضر با هدف طراحی و تدوین مدل توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی صورت گرفت. تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی- توسعه‌ای است و چون پژوهش به ارائه الگو پرداخته است، می‌توان آن را در رده پژوهش‌های اکتشافی نیز قرار داد. از نظر روش انجام توصیفی- پیمایشی می‌باشد و از نظر زمانی یک پژوهش مقطعی بود و ماهیت داده‌ها آمیخته (کیفی- کمی) است. فرایند گردآوری داده‌ها از دو بخش شامل بخش اول جمع آوری کیفی و بخش دوم جمع آوری کمی تشکیل شده است. در بخش کیفی برای گردآوری داده‌ها از مصاحبه نیمه ساختار یافته مبتنی بر تکنیک تحلیل محتوا به شیوه قیاسی استفاده شد. در بخش کمی نیز برای جمع آوری داده‌ها از روش پیمایشی مبتنی بر پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد.

^۶ - Davies, et al

^۷ - Davies, et al

^۸ Yan chao

^۹ - Oberguggenberger, et al

یافته‌های پژوهش و تحلیل:

فرهنگ سیاسی عبارت است از دید گاه ها، احساسات سیاسی و ادراکاتی که رفتار سیاسی افراد را در هر جامعه ای تعیین کرده و هدایت می کند. البته احساس ها و ادراکات سیاسی، هردو بر رفتار سیاسی افراد در یک جامعه تأثیر گذارند و به طور طبیعی می توان جوامع مختلف را از این بُعد هم مورد مطالعه قرار داد، که رفتار های آن ها بیشتر از روی احساس های سیاسی و یا از روی ادراکات سیاسی است و به عبارت دیگر، کنش های آن ها عقلی است یا احساسی و عاطفی؟ با مطالعه فرهنگ سیاسی کشورها و جوامع مختلف، می توان تفاوت رفتار سیاسی آن ها را درک کرد. هر دولت و نظام سیاسی در بستر اجتماعی عمل می کنند. به همین سبب است که در حفظ قدرت و استمرار حاکمیت و صیانت از آن نیازمند فرهنگ سیاسی خاصی است که با شکل دهی به این بستر، بقای آن را تضمین نماید. به عبارت دیگر، هماهنگی میان فرهنگ سیاسی و نظام سیاسی موجب ثبات سیاسی می گردد. در مجموع می توان گفت که فرهنگ سیاسی مبین ایستارها، بینش ها، اطلاعات و مهارت های سیاسی است.

سوال اول: ابعاد، مولفه ها و شاخص های مدل توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات

اسلامی کدامند؟

پس از مطالعه منابع مکتوب و دیجیتالی در دسترس و با تجزیه و تحلیل مبانی نظری پژوهش و بررسی دیدگاه های دانشمندان و صاحب نظران پیرامون مولفه ها و شاخص های مدل توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی ، جمله ها و پاراگراف های مرتبط با سوال های تحقیق استخراج گردیدند و پس از کدگذاری و دسته بندی، مفاهیم و مقوله های اصلی استخراج گردید که نتایج آن در جدول ذیل آورده شده و در نهایت مدل توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در سه بعد اصلی دیپلماسی فرهنگی ، تحولات فرهنگی و اجتماعی و سیاسی جهانی شدن، تحولات مدیریتی سازمان های دولتی شناسایی شدند.

جدول (۲) ابعاد و مولفه های مدل توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

ردیف	ابعاد	مولفه ها
۱	دیپلماسی فرهنگی	تمایل مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات به مشارکت اجتماعی
۲		باور مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات به توسعه نفوذ سیاسی، اعتماد سیاسی و اعتماد اجتماعی
۳		پرهیز مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات از بدبینی سیاسی
۴		پرهیز مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات از بی اعتمادی شخصی
۵		تمایل مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات به گسترش دموکراسی
۶		تمایل مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات به مشارکت نیروی کار

۷	احترام قائل شدن مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات به رقابت و تساهل در بازاریابی مشترک	
۸	تمایل مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات به گسترش مشارکت و رقابت در سیاست	تحولات فرهنگی و اجتماعی و سیاسی جهانی شدن
۹	پرهیز مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات از فرهنگ سیاسی شبه‌طایفه‌ای و فرقه‌گرایانه، فرهنگ سیاسی چندپاره قومی، فرهنگ سیاسی توده‌ای	
۱۰	باور مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات به توسعه فرهنگ سیاسی، سرمایه اجتماعی، مشارکت و اعتماد سیاسی	
۱۱	تمایل مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات به گسترش فرهنگ سیاسی مشارکتی	
۱۲	توجه مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات به اعتمادسازی گروه‌های مرجع	
۱۳	توجه مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات به نقش مردم به‌عنوان سرمایه اجتماعی	
۱۴	پرهیز مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات از مشارکت پایین در نهادهای سیاسی و اجتماعی	
۱۵	تمایل مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات به متاثر کردن جوانان از رسانه‌ها	
۱۶	تمایل مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات به استفاده از الگوهای مناسب حکمرانی خوب در کنار تقویت ابعاد مثبت فرهنگ سیاسی، مانند فرهنگ شیعه	تحولات مدیریتی سازمان‌های دولتی
۱۷	باور مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات به لزوم برنامه‌ریزی برای تحقق ابعاد حکمرانی خوب	
۱۸	پرهیز مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات از افراط و تفریط‌گرایی	
۱۹	پرهیز مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات از رضایت دائم از شرایط موجود	
۲۰	باور مدیران و کارکنان سازمان فرهنگ و ارتباطات به توسعه معنویت‌گرایی در حیات اجتماعی، فرهنگ انتظار و کوشش مصرانه	

منبع: محقق

سوال دوم: مدل کمی توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی کدام است؟

آزمون کفایت نمونه

شاخص KMO معیاری برای کفایت نمونه گیری است. به عبارت دیگر، با بهره گیری از شاخص KMO، به این مسئله پرداخته می شود که «آیا نمونه گیری مناسبی از متغیرها (بر اساس همبستگی دو به دو معرف ها و همبستگی جزئی آن ها) به عمل آمده است یا خیر؟». هر چه اندازه شاخص KMO به ۱ نزدیک تر باشد، «کفایت نمونه گیری» بهتری در انتخاب معرف ها (متغیرهای آشکار) وجود داشته است.

آزمون Bartlett بررسی می کند چه هنگام ماتریس همبستگی، شناخته شده است و برای شناسایی ساختار مدل عاملی نامناسب می باشد. در صورتی که سطح معنی داری آزمون از ۰/۰۵ کمتر باشد با اطمینان ۹۵٪ تحلیل عاملی برای شناسایی ساختار مدل عاملی مناسب است.

جدول (۳): مقیاس کفایت نمونه برداری و آزمون کرویت بارتلت

آزمون کرویت بارتلت			مقیاس کفایت نمونه برداری
سطح معناداری	درجه آزادی	تخمین خی دو	
۰/۰۰۰	۱۸۳۰	۱۰۳۴۳/۳۴۵	۰/۹۳۲

با توجه به جدول ۳ مشاهده می شود مقدار شاخص KMO برابر ۰/۹۳۲ می باشد. از آنجا که این مقدار به ۱ نزدیک است بنابراین می توان گفت تعداد نمونه (تعداد پاسخ دهندگان) برای تحلیل عاملی کافی می باشد. همچنین مقدار سطح معنی داری آزمون بارتلت (۰/۰۰۰)، کمتر از ۰/۰۵ است که نشان می دهد تحلیل عاملی برای شناسایی ساختار مدل عاملی مناسب است و فرض شناخته شده بودن ماتریس همبستگی رد می شود.

ارزیابی الگو

ابتدا از نرمال بودن داده ها و سطح معناداری اطمینان حاصل می شود. سپس بخش های تأثیرگذار در توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی بدست آمده از بخش اول، مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت که تشریح سوال پژوهشی فوق همراه با نمودارها و جداول مربوطه در ادامه می آید.

تحلیل عاملی سعی در شناسایی متغیرهای اساسی یا عامل ها به منظور تبیین الگوی بین متغیرهای مشاهده شده دارد و نقش بسیار مهمی در شناسایی متغیرهای مکنون یا همان عامل ها از طریق متغیرهای مشاهده شده دارد.

معمولاً در تحقیقات به دلایل مختلف با حجم زیادی متغیرها روبرو هستیم. برای تحلیل دقیق تر داده ها و رسیدن به نتایج علمی تر و در عین حال عملیاتی تر، پژوهشگران به دنبال کاهش حجم متغیرها و تشکیل

ساختار جدیدی برای آنها هستند. بدین منظور از روش تحلیل عاملی استفاده می کنند. توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات با استفاده از مدل عاملی تأییدی، مورد بررسی قرار گرفت و بررسی ها نشان داد که تفاوت بارهای عاملی برای هر یک از مقیاس های فرعی دارای تفاوت معنادار با ارایه احتمالات (صفر) بودند .

روایی همگرایی

معیار AVE نشان دهنده میانگین واریانس به اشتراک گذاشته شده بین هر سازه با شاخص های خود می باشد. به بیان ساده AVE میزان همبستگی یک سازه با شاخص های خود را نشان می دهد. که هر چقدر این همبستگی بیشتر باشد برازش نیز بیشتر می شود. برای بررسی روایی همگرا استفاده می شود و مقدار بحرانی آن « برابر ۰/۵ می باشد و مقدار AVE بالای ۰/۵ روایی همگرایی قابل قبول است. طریقه محاسبه: بار عاملی هر سوال معیار را به توان دو می رسانیم و میانگین آنها را می گیریم.

پایایی سازه ۱۰

پایایی سازه بیان می کند نتایج به دست آمده از کاربرد یک ابزار اندازه گیری تا چه حد با نظریه هایی که آزمون بر محور آنها تدوین شده است تناسب دارد. پایایی سازه (متغیرهای مفهومی) را میتوان بر اساس پایایی مرکب (CR) میزان واریانس (AVE) استخراج شده محاسبه کرد.

$$CR > 0.7$$

$$AVE > 0.5$$

همانگونه که در جدول (۴) ملاحظه می گردد، پایایی مرکب بیشتر از ۰/۷ و واریانس هر سازه بزرگتر از ۰/۵ می باشد بنابراین همبستگی یک سازه با شاخص ها فراهم می باشد و ابزار اندازه گیری مناسب و منعکس کننده متغیر پنهان می باشد.

جدول (۴) روایی همگرایی و پایایی مولفه ها

مولفه	بار عاملی	ضریب تعیین	اولویت	AEV	CR
تحولات مدیریتی سازمان های دولتی	۰/۹۴	۰/۸۸	اول	۰/۸	۰/۸۷
دیپلماسی فرهنگی	۰/۹۱	۰/۸۲	دوم		
تحولات فرهنگی و اجتماعی و سیاسی جهانی شدن	۰/۸۴	۰/۷	سوم		

۱۰- Construct Reliability

برازش مدل

شاخص های نیکویی برازش یک از اهداف اصلی در استفاده از مدلسازی معادلات ساختاری، شناخت میزان همخوانی بین داده های تجربی با مدل مفهومی و نظری است. برای شناخت میزان همخوانی داده های تجربی و مدل مفهومی از شاخص ها و معیارهایی استفاده می شود که به آنها شاخص های نیکویی برازش می گویند. در مدل اندازه گیری از شاخص های متفاوتی برای حصول اطمینان از نیکویی برازش مدل استفاده می شود. در جدول (۵) شاخص های محاسبه شده و مقدار استاندارد آورده شده است. مقایسه آن دو نشان می دهد که همخوانی بین داده های تجربی با مدل مفهومی و نظری وجود دارد.

جدول (۵) برازش مدل

شاخص	مقدار استاندارد	مقدار مدل
χ^2/DF	کمتر از ۳	۲/۶۶۷
RMSEA	کمتر از ۰/۰۸	۰/۰۷۱
GFI	بیشتر ۰/۸	۰/۹۱
AGAI	بیشتر ۰/۸	۰/۸۴
NFI	بیشتر ۰/۹	۰/۹۶
CFI	بیشتر ۰/۹	۰/۹۷

Normed Fit Index (NFI) = 0.96

Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.96

Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.64

Comparative Fit Index (CFI) = 0.97

Incremental Fit Index (IFI) = 0.97

Relative Fit Index (RFI) = 0.94

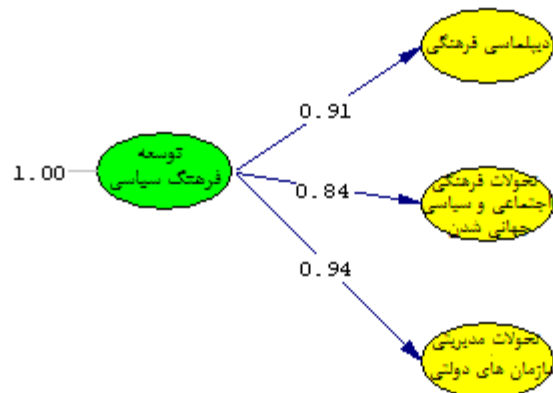
Standardized RMR = 0.044

Goodness of Fit Index (GFI) = 0.91

Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.84

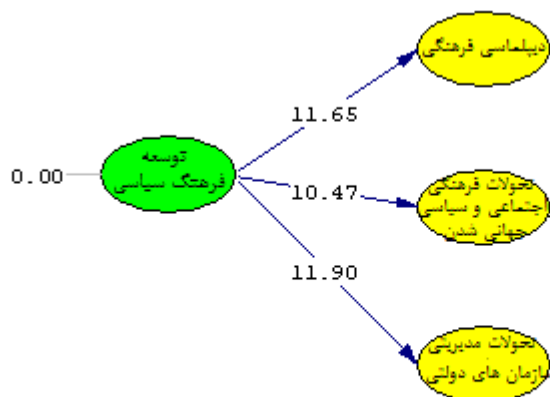
مدل پژوهش:

در شمایل زیربیزی ها، متغیر های مکنون یا عامل ها، و مستطیل ها مواد پرسشنامه ی مدلی جهت ارایه مدل توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی را نشان می دهد. همان طور که مشاهده می شود مدل مسیر از ۴ متغیر پنهان و ۶۱ متغیر آشکار تشکیل شده است. پیکان های کوچک واریانس باقیمانده (خطا) را نشان می دهد که به وسیله ی عامل تبیین می شود.

Chi-Square=64.03, df=24, P-value=0.00000, RMSEA=0.071

نمودار (۱) الگوی توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات در حالت تخمین استاندارد

Chi-Square=64.03, df=24, P-value=0.00000, RMSEA=0.071

نمودار (۲) الگوی توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در حالت معنی داری پارامتر

با توجه به نمودار (۱) می توان بارهای عاملی هر یک از متغیرهای تحقیق را مشاهده نمود.

- متغیر « دیپلماسی فرهنگی » دارای بار عاملی (۰/۹۱) می باشد. به عبارت دیگر متغیر « دیپلماسی فرهنگی » تقریباً ۸۲ درصد (۰/۹۱) را به توان ۲ می رسانیم) از واریانس عامل « توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات » را تبیین می نماید.

- متغیر « تحولات فرهنگی و اجتماعی و سیاسی جهانی شدن » دارای بار عاملی (۰/۸۴) می باشد. به عبارت دیگر متغیر « تحولات فرهنگی و اجتماعی و سیاسی جهانی شدن » تقریباً ۷۰ درصد (۰/۸۴) را به توان ۲ می رسانیم) از واریانس عامل « توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات » را تبیین می نماید.
- متغیر « تحولات مدیریتی سازمان های دولتی » دارای بار عاملی (۰/۹۴) می باشد. به عبارت دیگر متغیر « تحولات مدیریتی سازمان های دولتی » تقریباً ۸۸ درصد (۰/۹۴) را به توان ۲ می رسانیم) از واریانس عامل « توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی » را تبیین می نماید.

نتیجه گیری:

فرهنگ سیاسی در فرایند تاریخی شکل می پذیرد و به این جهت است که در بررسی فرهنگ سیاسی هر جامعه باید ویژگی هایی را در نظر گرفت که ریشه در تاریخ آن جامعه دارند. از سوی دیگر تعاریف متعددی از این مفهوم که از سوی اندیشمندان مختلف ارائه شده، نیز بر این پیچیدگی افزوده است. به همین جهت است که نخستین قدم برای شناخت فرهنگ سیاسی ارائه تعریفی از آن است. فرهنگ سیاسی در هر جامعه، تابعی از فرهنگ عمومی آن است و این تابعیت در جوامع مختلف قابل مشاهده است. تمایز فرهنگ سیاسی از فرهنگ عمومی بدین جهت است که محور اصلی آن بیشتر بر شناخت مردم از نحوه کار کرد قدرت و اقتدار، هم از لحاظ اصولی و هم در عمل قرار دارد. در واقع، فرهنگ سیاسی است که قواعد بنیادین را برای به اجرا در آوردن سیاست وضع می کند و همین فرهنگ است که تصورات و اعتقادات مشترکی را که بنیاد های اصلی زندگی سیاسی یک کشور هستند، معین می کند.

تحقیق حاضر با هدف ارائه مدل توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی صورت گرفت. شناسایی مفاهیم و ابعاد پژوهش در سه بعد دیپلماسی فرهنگی، تحولات فرهنگی و اجتماعی و سیاسی جهانی شدن، تحولات مدیریتی سازمان های دولتی با ۶۱ زیر مفهوم انجام گرفت. یافته های تحقیق نشان داد که عوامل مرتبط با مدل توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در قالب ۱۲ مقوله و در ابعاد ۵ گانه به صورت عوامل محوری (توسعه فرهنگ سیاسی)، شرایط علی، شرایط زمینه ای، شرایط مداخله گر، راهبردها و پیامدها جای گرفتند. یافته های حاصل از تحلیل ابعاد مدل کمی توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات نیز بیانگر آن می باشد که از بین ابعاد مدل، بعد تحولات مدیریتی سازمان های دولتی با میانگین (۰/۹۴) بیشترین و بعد تحولات فرهنگی و اجتماعی و سیاسی جهانی شدن با میانگین (۰/۸۴) کمترین تاثیر را در توسعه فرهنگ سیاسی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی دارند.

فهرست منابع و مآخذ

الف) منابع فارسی

احمدی علی آبادی، کاظم. (۱۳۹۰). "جهانی شدن و دستاوردهای آن". روزنامه ایران. پنجشنبه ۱۶ مرداد. ص. ۵.

آقای خانه‌برق، علی؛ غریب‌زاده، رامین؛ آزادی بریس، لیلی؛ ۱۳۹۹، مدل یابی نقش فرهنگ سیاسی در مشارکت و اعتماد سیاسی با میانجی‌گری سرمایه اجتماعی، مطالعات رهبری فرهنگی پاییز، شماره ۴ (صفحه ۱۴ - از ۶۸ تا ۸۱)

بشیریه، حسین (۱۳۸۱) موانع توسعه سیاسی در ایران، گام نو.

بیدالله خانی، آرش و محبوبه فرخاری، (۱۴۰۱) فراتحلیل عوامل مؤثر بر توسعه سیاسی در ایران بین سال‌های ۱۳۹۹-۱۳۹۰، نشریه علمی دانش سیاسی، دوره ۱۸، شماره ۱، شماره پیاپی ۳۵، فروردین ۱۴۰۱، صفحه ۵۵-۸۲

جلالی‌راد، محمد صادق؛ سپهرنیا، روزیتا و متقی، ابراهیم، (۱۴۰۰) شاخص‌های نخبگانی فرهنگ سیاسی جمهوری اسلامی ایران در بعد میانه، نشریه علمی دانش سیاسی، پژوهش‌های انقلاب اسلامی تابستان ۱۴۰۰ - شماره ۳۷ صفحه - از ۷۳ تا ۱۰۳ (

جلایی‌پور، ح.ر. (۱۳۸۱). جامعه‌شناسی جنبش‌های اجتماعی، تهران: انتشارات طرح نو.

جلایی‌پور، ح.ر. (۱۳۸۳). «دموکراسی گفت‌وگویی با اشاره‌ای به ایران»، مجله انجمن جامعه‌شناسی ایران، ش ۱۷، صص ۱۶۰-

۱۷۱

حسن‌خانی، محمد (۱۳۹۴)، «دیپلماسی فرهنگی و جایگاه آن در سیاست خارجی کشورها»، دو فصلنامه دانش سیاسی، شماره ۲.

حسنی، مریم، (۱۳۹۹) بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت سیاسی شهروندان تهرانی، سومین کنفرانس بین‌المللی مطالعات اجتماعی، حقوق و فرهنگ عامه، تهران، ۱۹/۱۴۷۴/۱ <https://civilica.com/doc/۱۱۴۷۴۱۹>

خرازی‌محمودوندی‌آذر، زهرا (۱۳۸۸)، «تأثیر دیپلماسی فرهنگی بر منافع ملی کشورها»، مجله مدیریت فرهنگی، سال سوم، شماره ۶

خواجه نوری و همکاران، ۱۳۹۲، مطالعه رابطه سبک زندگی و هویت اجتماعی، فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران، دوره هفتم، شماره ۱، بهار ۱۳۹۳، صص ۶۹-۹۴

دبیری مهر، پویا، (۱۳۹۲). نوشته شده در شنبه هفتم دی ساعت ۱۸:۲۳

رزاقی، سهراب. (۱۳۷۵). «مؤلفه‌های فرهنگ سیاسی ما»، مجله نقد و نظر، ش ۷ و ۸، صص ۲۰۰ - ۲۱۳.

رضایی، علی اکبر؛ شادالویی، نوریه. (۱۳۹۲). بررسی تحول فرهنگی در سازمان ها و نهادهای فرهنگی کشور. مجله مدیریت فرهنگی سال هفتم. شماره ۲۱: ۱-۲۳

رئیزی عیسی آبادی، شهاب ، (۱۴۰۰) بررسی جامعه شناختی تاثیر دینداری بر فرهنگ سیاسی (مطالعه موردی شهر فارس)، نشریه دانش انتظامی چهارمحال و بختیاری تابستان ۱۴۰۰ - شماره ۳۴ صفحه - از ۱۷ تا ۴۴

زونیس، ماروین (۱۳۷۰) شکست شاهانه، ترجمه عباس منجر، طرح نو، چاپ دوم.

سجادی، غریب و مقصودی، مجتبی و خسروی، محمدعلی، ۱۴۰۰، تحلیل فرهنگ سیاسی جوانان و عوامل زمینه‌ای موثر بر آن در شهر سنندج، <https://civilica.com/doc/۱۲۶۲۸۸۲>

سوزنچی، حسین. پورکیانی، محمد. (۱۳۹۹). مفهوم «فرهنگ» در گفتمان‌های سیاستگذاری فرهنگی، دین و سیاست فرهنگی، ۷(۱۴): ۷۵-۹۹. http://www.jrcp.ir/article_۱۰۶۷۷۶.html

سیونگ، یو دال (۱۳۸۱) فرهنگ سیاسی و توسعه سیاسی مطالعه تطبیقی کره و ایران، نشر خانه سبز.

شیخی، حبیب ، محمد سلطانی فرو افسانه مظفری، (۱۴۰۱) شناسایی، تبیین و رتبه بندی مولفه های دیپلماسی فرهنگی در سینمای ایران، پژوهش های سیاسی و بین المللی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تاکستان، دوره ۱۳، شماره ۵۱، شهریور ۱۴۰۱، صفحه ۱۴۱-۱۵۸

شیرکرمی، جواد. (۱۴۰۰). آسیب‌های جامعه در پرتو فرهنگ با نگاه روانشناختی، ششمین کنفرانس علمی پژوهشی رهیافت های نوین در علوم انسانی ایران، ایلام: آسو سیستم آرمون. <https://www.sid.ir/fa/seminar/ViewPaper.aspx?ID=96754>

شیری، حامد ؛ ۱۳۹۹، گونه‌های فرهنگ سیاسی در ایران معاصر و دلالت‌های آسیب‌شناختی آن برای ثبات سیاسی و جامعه مدنی، سیاست، بهار، شماره ۵۳ علمی-پژوهشی (وزارت علوم)/ISC (صفحه ۱۷ - از ۱۷۳ تا ۱۸۹)

علیائی، جواد، طیبہ عارف نیاو عباس سماواتی، (۱۴۰۱) مبانی فقہی و اصول حاکم بر سیاست جمهوری اسلامی ایران در عرصہ بین الملل، پژوهش های سیاسی و بین المللی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تاکستان، دورہ ۱۳، شمارہ ۵۱، شهریور ۱۴۰۱، صفحہ ۱۵۹-۱۷۸

کفاشی، مجید، منوچہر پهلوان و کاظم عباس نژاد عربی، ۱۳۸۹، بررسی تأثیر سبک زندگی بر هویت اجتماعی جوانان، مطالعہ موردی جوانان ۱۵-۲۹ سالہ شہر بابل، پژوهش اجتماعی، شمارہ ۹، صص ۱۱۷-۱۳۹

کوهستانی، یعقوب، ۱۴۰۰، تأثیر جہا نی شدن بر فرهنگ سیاسی جمهوری اسلامی ایران از ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۶، اولین کنفرانس حقوق، علوم سیاسی و علوم انسانی، <https://civilica.com/doc/۱۲۱۷۵۳۹>

موحدی، محسن. (۱۳۸۸). نقش سیاست‌های فرهنگی در اصلاح الگوی مصرف، اولین همایش بررسی و تحلیل اصول، مبانی، مدل‌ها و راهکارهای علمی و اجرایی اصلاح الگوی مصرف، تهران: جہاد دانشگاہی واحد علامہ طباطبائی.

ب) منابع لاتین:

Bennis, W. G. (2017). Beyond bureaucracy. In American Bureaucracy (pp. 3-16). Routledge.

Davies, J., Easterby-Smith, M., Mann, S., & Tanton, M. (2018). The Challenge to Western Management Development: International Alternatives. Routledge.

Inglehart, R. (2006) Culture and Democracy, in L.E. Harrison and S.P. Huntington (eds), Culture Matters, How Values Shape the Human Progress, New York 'Basic Books.

Kotlyarova, Victoria, Bermus, Alexander (2019), "Culture and national identity in the context of globalization", International Scientific Conference «Social and Cultural Transformations in the Context of Modern Globalism», pp. 1760 – 1767

Kotlyarova, Victoria, Bermus, Alexander (2019), "Culture and national identity in the context of globalization", International Scientific Conference «Social and Cultural Transformations in the Context of Modern Globalism», pp. 1760 – 1767

Oberguggenberger, A. S., Nagele, E., Inwald, E. C., Tomaszewski, K., Lanceley, A., Nordin, A., ... & Arraras, J. (۲۰۱۸). Phase ۱-۳ of the cross cultural development of an EORTC questionnaire for the assessment of sexual health in cancer patients: the EORTC SHQ-22. Cancer medicine, 7(3), 635-645.

Tessler, M. (2011) What Do Ordinary Citizens in the Arabs World Want: Secular Democracy or Democracy with Islam? University of Michigan.

Yan chao, Ivan (2020), State approaches towards managing ethnic diversity in Myanmar and Malaysia: British legacies, postcolonial nationalism and contemporary issues, Asian Ethnicity, doi: 10.1080. York, Oxford University Press